

Voortschrijdende inzichten en de Wet Bopz

De derde evaluatie van de wet
(1996, 2002, 2007)

7 DEELONDERZOEKEN

- **Dwang en drang buiten de instelling**
- **Dwangtoepassing binnen de instelling**
- **Grensgebieden van de Wet Bopz**
- **De Algemene wet bestuursrecht en de Wet Bopz**
- **Toepassing van de Wet Bopz bij allochtone cliënten**
- **Internationale ontwikkelingen**
- **Ervaringen met en meningen over de Wet Bopz**

HOOFDVRAAG

Functioneert de Wet Bopz na de diverse aanpassingen en de verbeterde voorlichting op adequate wijze en welke wijzigingen zijn eventueel noodzakelijk?

(alleen psychiatrie – geen vgz, geen pg)

Lustrumcongres Stichting PVP – "Een professioneel patiëntenperspectief in de zorg" – 21 november 2007

HOOFDCONCLUSIE

- **De wet voldoet op hoofdlijnen aan de doelstellingen (bieden van rechtsbescherming bij dwangopname) en functioneert in de praktijk redelijk**
- **De wet is niet toekomstbestendig**

Lustrumcongres Stichting PVP – "Een professioneel patiëntenperspectief in de zorg" – 21 november 2007

BEVINDINGEN

- De wet is complex en ontoegankelijk
- De wet sluit niet aan op huidige zorgvisie: dwangopneming staat centraal, de wet is locatiegebonden i.p.v. persoonsgebonden
- Diverse 'actoren' doen niet wat ze moeten doen
- Lastige aansluiting strafcircuit en zorgcircuit
- Geen verschil tussen wilsbekwaam verzet en wilsonbekwaam verzet

Lustrumcongres Stichting PVP – "Een professioneel patiëntenperspectief in de zorg" – 21 november 2007

PROBLEMATISCHE ACTOREN

- De inspectie voldoet niet (toezicht op afstand, geen rechtsbescherming)
- De officier van justitie voldoet niet (passief, niet aanwezig, geen controle)
- De burgemeester voldoet niet (toetst amper, geen meerwaarde)

Lustrumcongres Stichting PVP – "Een professioneel patiëntenperspectief in de zorg" – 21 november 2007

ANDERE ACTOREN

- De geneesheer-directeur voldoet (maar ontslag soms onverantwoord?)
- De rechter voldoet (maar niet overal)
- De pvp voldoet (maar niet extramuraal)
- De advocaat ??
- De behandelaar??
- De klachtencommissie??

Lustrumcongres Stichting PVP – "Een professioneel patiëntenperspectief in de zorg" – 21 november 2007

NIEUWE REGELING

Uitgangspunten 1:

- Focus is gedwongen zorg in brede zin afgestemd op zorgbehoefte en gevaar
- Focus is zorg, behandeling en beveiliging (zowel ambulantly als intramuraal)
- Rechterlijke toetsing vooraf bij dwang (machtiging voor inbreuken op vrijheidsrechten en lichamelijke integriteit)
- Crisismachtiging (ibs) door rechter-commissaris

Lustrumcongres Stichting PVP – "Een professioneel patiëntenperspectief in de zorg" – 21 november 2007

NIEUWE REGELING

Uitgangspunten 2:

- Toetsing op basis van gevaarscriterium
- Wilsbekwame weigering van behandeling respecteren
- Wederkerigheidsbeginsel: recht op nazorg
- Straf- en zorgcircuit gescheiden (en deels meer overeenkomstig)
- Beperking van aantal 'actoren'

Lustrumcongres Stichting PVP – "Een professioneel patiëntenperspectief in de zorg" – 21 november 2007

NIEUWE ACTOR

Commissie psychiatrische zorg:

- Voorbereiden rechterlijke beslissing (OvJ)
- Toezicht op gedwongen zorg (Inspectie)
- Beëindigen van dwang (gen.-dir.)
- Bewaken van nazorg
- Advisering OM keuze strafcircuit-zorgcircuit

Lustrumcongres Stichting PVP – "Een professioneel patiëntenperspectief in de zorg" – 21 november 2007

HOOFDLIJNEN

- Commissie beoordeelt of gedwongen zorg nodig is of niet (gevaarscriterium, alternatieven)
- Zo ja, geconcretiseerd verzoek aan rechter (welke zorg, welke dwang)
- Gespecificeerde machtiging (wat mag wanneer), zo nodig met extra beveiliging (restrictief regime, FPK)
- Commissie houdt toezicht op dwang, beëindigt dwang en regelt nazorg

Lustrumcongres Stichting PVP – "Een professioneel patiëntenperspectief in de zorg" – 21 november 2007

MINDERHEIDSSTANDPUNT

‘Verlaat’ standpunt (www.stichtingpandora.nl):

- Rapport focust teveel op beveiliging en dwang en te weinig op de rechtspositie
- Wils(on)bekwaamheid is geen goed criterium
- Het wederkerigheidsbeginsel deugt niet
- Commissie psychiatrische zorg heeft teveel functies (advies, uitvoering, controle)
- ‘De Wet Bopz moet blijven; actoren moeten doen wat ze moeten doen’

Lustrumcongres Stichting PVP – "Een professioneel patiëntenperspectief in de zorg" – 21 november 2007

'FINAAL OORDEEL'

- **Goed plan**
- **Slecht plan**
- **Kan beter**

Lustrumcongres Stichting PVP – "Een professioneel patiëntenperspectief in de zorg" – 21 november 2007

STELINGEN OP ONDERDELEN

- **Wel of geen nieuwe wet?**
- **Zorg, behandeling en beveiliging**
- **Dwang en wilsbekwaamheid**
- **Beslissen over dwang**
- **Commissie psychiatrische zorg**

Lustrumcongres Stichting PVP – "Een professioneel patiëntenperspectief in de zorg" – 21 november 2007

WEL OF GEEN NIEUWE WET?

1. De Wet Bopz afschaffen, terwijl de conclusie is dat deze op hoofdlijnen voldoet, is het kind met het badwater weggooien.
2. De Wet Bopz is aan vervanging toe. Niet zozeer omdat hij ingewikkeld is, maar vooral omdat hij verouderde uitgangspunten hanteert.
3. De Wet Bopz is rechtsponeel onder de maat en moet (dus) vervangen worden.

Lustrumcongres Stichting PVP – “Een professioneel patiëntenperspectief in de zorg” – 21 november 2007

ZORG, BEHANDELING, BEVEILIGING

4. Niet dwangopneming bij geaar moet het scharnierpunt zijn, maar passende en continue psychiatrische 'dwang(na)zorg' gericht op afwenden van geaar, herstel van wilsbekwaamheid en maatschappelijke participatie.
5. De term “continue zorg” is een eufemisme voor “continue bemoeienis” en zet de deur open naar tal van interventies, die op iedere plaats kunnen worden toegepast. De patiënt dreigt vogelvrij te worden verklaard.

Lustrumcongres Stichting PVP – “Een professioneel patiëntenperspectief in de zorg” – 21 november 2007

DWANG EN WILSONBEKWAAMHEID

6. Dwangbehandeling moet niet mogelijk zijn als de patiënt op wilsbekwame wijze behandeling weigert.
7. Mooi idee, maar het leidt tot een verslechtering van de rechtspositie. Wilsonbekwaamheid is een moeilijke te operationaliseren begrip en er zullen dus gewoon meer patiënten onbekwaam worden verklaard.

Lustrumcongres Stichting PVP – "Een professioneel patiëntenperspectief in de zorg" – 21 november 2007

BESLISSEN OVER DWANG

8. De procedure voor dwangbehandeling zou gelijk moeten zijn aan de procedure voor dwangopneming: de rechter moet beslissen i.p.v. de eigen behandelaar.
9. Voorafgaande rechterlijke toetsing van dwangbehandeling is onwerkbaar. Onafhankelijke, collegiale vooraftoetsing is - in combinatie met een goede klachtenprocedure - voldoende.

Lustrumcongres Stichting PVP – "Een professioneel patiëntenperspectief in de zorg" – 21 november 2007

COMMISSIE PSYCHIATRISCHE ZORG

10. De voorgestelde “commissie psychiatrische zorg” krijgt teveel en bovendien met elkaar strijdige taken en dreigt daardoor een te machtig orgaan te worden, hetgeen een bedreiging vormt voor de rechtspositie van de patiënt.
11. Het is onbegrijpelijk dat de Inspectie wegkomt met een slecht cijfer. Er is alle grond voor een hernieuwd staatstoezicht in de ware zin des woords.

Lustrumcongres Stichting PVP – “Een professioneel patiëntenperspectief in de zorg” – 21 november 2007

FINAAL OORDEEL

- Goed plan
- Slecht plan
- Kan beter

Lustrumcongres Stichting PVP – “Een professioneel patiëntenperspectief in de zorg” – 21 november 2007